

Danyýel kitaby — ýüz ýetmiş sekizinji bölüm

Pygamberlik Deňeşdirmeleri: Ahyrky Günlerde Daniel 11-iň Açylyp Gitmegi

Jeff Pippenger

2024-04-08

Danyýel kitabyň on birinji babyndaky on altynjy aýatdan on dokuzynjy aýada çenli bolan aýatlar, Amerikanyň Birleşen Ştatlarynda tiz wagtda çykjak ýekşenbe kanunyndan başlap, Mihail turup, adamzat üçin synag möhletiniň ýapylýança bolan taryhy aňladýar. Şonuň üçin bu, şol babyň kyrk birinji aýatyndan kyrk başinji aýadyna çenli bolan taryhy hem aňladýar.

Emma oňa garşy gelýän bolsa, öz islegine görä hereket eder, we onuň önünde hiç kim durup bilmez; ol şöhratly ýurtda durar, we ol onuň eli bilen ýok ediler. Şeýle hem ol tutuş şalygynyň güýji bilen girmek üçin ýüz tutar, we onuň bilen bile dogruçyl adamlar bolar; ol şeýle eder: we ony bozmak üçin oňa aýallaryň gyzyny berer; emma ol onuň tarapynda durmaz, ne-de onuň üçin bolar. Mundan soň ol ýüzüni adalara öwürer we köpüsini ele geçirer; emma bir serdar öz tarapyndan onuň getiren masgarasyny bes etdirer; öz üstüne masgara getirmezden, ony onuň öz başyna öwürer. Soňra ol ýüzüni öz ýurdunyň gala tarapyna öwürer; emma ol бүдгеýip ýykylar we tapylmaz. Daniel 11:16–19.

Daniel kitabyň on birinji babyndaky soňky ýerine ýetiriş barada Sister White ýüzlenende, ol şeýle diýdi: “bu pygamberlikde ýerine ýetirilen taryhyň köp bölegi gaýtadan gaýtalanar.” Kyrk birden kyrk bāşe çenli aýatlar şol aýatlaryň pygamberlik taryhyny gaýtalaýar. Bu aýatlar butparaz Rimiň ilki bilen üç geografik sebitleri basyp alyp, dünýäniň üstünden gözegçiligi ele alan wagtynda ýerine ýetirildi.

“Müsür demirgazyk patyşasy Antiohusyň garşysynda durup bilmedik-de bolsa, Antioh hem indi özüne garşy gelen rimlileriň garşysynda durup bilmedi. Indi hiç bir patyşalyk bu ösüp barýan güýje garşy durmaga ukyply dāldi. Siriýa eýelendi we Rim imperiýasyna goşuldy; haçan-da Pompeý b. e. öň 65-nji ýylda Antiohus Asiaticusy mülklerinden mahrum edip, Siriýany Rim welaýatyna öwürende.”

Şol bir güýjüň hem Mukaddes Ýerde durup, ony ýuwutmaly bolandygy aýdylýardy. Rim miladydan öňki 162-nji ýylda Hudaýyň halky bolan ýehudiler bilen ylalaşyk arkaly baglanyşdy; şol seneden başlap ol pygamberlik senenamasynda görnükli orun eýeleýär. Şeýle-de bolsa, ol Iudeýanyň üstünden hakyky basyp alyş arkaly ygtyýarlyga miladydan öňki 63-nji ýyla çenli eýe bolmady; ondan soň bolsa bu aşakdaky tertipde boldy.

“Pompeý Pont patyşasy Mitridata garşy ýörişinden dolanyp gelende, Ýahudaýanyň tagty ugrunda iki bāsdeş — Girkán bilen Aristobul — göreşýärdi. Olaryň işi Pompeýiň önüne getirildi, ol hem tiz wagtda Aristobulyň talaplarynyň adalatsyzdygyna göz ýetirdi, emma köpden bāri arzuw edip gelen Arabystana ýörişi tamamlanýança bu mesele boýunça çözgüdi yza goýmak isledi we soňra gaýdyp gelip, olaryň işlerini adalatly we laýyk görlişi ýaly tertibe salmaga wada berdi. Aristobul Pompeýiň hakyky pikir-niýetini aňlap, gyssagly Ýahudaýa dolandy, raýatlaryny ýaraglandyrdy we güýçli goranyşa taýýarlandy; ol, her hili howpa

garamazdan, başga birine beriljekdigini öňünden gören täjini elinde saklamagy ýüregine düwdi. Pompeý gaçgyny ýakyndan yzarlady. Ol Iýerusalime golaýlaşanda, Aristobul öz tutan ýoluna ökünip başlap, onuň garşysyna çykdy we doly boýun egmegi hem-de köp möçberde pul bermegi wada edip, ýagdaýy ylalaşdyrmaga synanyşdy. Pompeý bu teklibi kabul edip, puly kabul almak üçin esgerleriň bir bölüminiň başynda Gabiniýi iberdi. Emma ol goşunbaşçy Iýerusalyma ýetende, derwezeleriň özüne garşy ýapykdygyny gördi we şäheriň bu ylalaşyga eýermejekdigi diwar üstünden oňa habar berildi.”

“Pompeý şeýle ýol bilen jezasyz aldanylmazlyk üçin, öz ýanynda saklap gelen Aristobuly zynjyra urdy-da, dessine ähli goşuny bilen Iýerusalime garşy ýöriş etdi. Aristobulyň tarapdarlary şol ýeri goramagyň tarapyny tutýardylar; Hýrkanusyň tarapdarlary bolsa derwezeleri açmagyň tarapyny tutýardylar. Soňkylyr köplük bolup, üstün çykansoňlar, Pompeýe şähre erkin girmek rugsat berildi. Şondan soň Aristobulyň yzyna eýerijileri ybadathananyň dagyna çekildiler, ol ýerini goramaga nähili berk karar eden bolsalar, Pompeý hem ony boýun egdirmäge şonça berk karar edipdi. Üç aýyň ahyrynda diwarada hüjüm etmek üçin ýeterlik bir jaýryk açyldy, we ol ýer gylç güýji bilen ele geçirildi. Ondan soňky elhenç gyrgynçylykda on iki müň adam öldürüldi. Taryhçynyň belleýşi ýaly, şol wagtda ylahy hyzmat bilen meşgul bolan ruhanylaryň, asuda el we sarsmaz maksat bilen adaty hyzmatlaryny dowam etdirişlerini görmek juda täsirli bir görnüşdi; olar töwereklerinde wagşy başagaýlyk joşup ýatyrka, dostlary gylçdan geçirilip barýarka, hatda köplenç öz gany olaryň gurbanlyklarynyň gany bilen garylyp gidýärkä hem, hamala, bularyň baryndan bihabardyr ýaly görünýärdiler.”

“Urşy tamamlandan soň, Pompeý Iýerusalimiň diwarlaryny ýykan, birnäçe şäheri Ýudanyň ygtyýarlylygyndan Siriýanyň ygtyýarlylygyna geçiren we ýehudylaryň üstüne salgyt ýükleýän boldy. Şeýlelikde, ilkinji gezek Iýerusalim basyp alyş arkaly şol güýjüň eline berildi; ol bolsa ‘şöhratly ýurdy’ ony bütinleý ýok edýänçä, demir penjesinde saklamalydy.

“17-NJI AÝAT. Ol tutuş patyşalygynyň güýji bilen girmek üçin ýüregini dönderer, onuň bilen dogruçyl adamlar hem bolar; şeýle hem eder; hem-de ony bozmak üçin oňa aýallaryň gyzyny berer; emma ol onuň tarapynda durmaz, ne-de onuň üçin bolar.”

“Ýepiskop Nýuton bu aýat üçin başga bir okalyşy berýär; ol many-mazmuny has aýdyň beýan edýän ýaly görünýär, şeýle: ‘Ol tutuş patyşalyga güýç bilen girmek üçin hem ýüzüni öwürer.’ 16-njy aýat bizi rimlileriň Siriýany we Ýahudany basyp alşyna çenli getirdi. Rim öňräk Makedoniýany we Frakiýany basyp alypdy. Indi Aleksandryň ‘tutuş patyşalygyndan’ rim häkimiýetine tabyn edilmedik ýeke-täk galan ýer Müsürdi; indi bolsa şol häkimiýet şol ýurda güýç bilen girmek üçin ýüzüni öwürdi.

Ptolemeý Awletes b.e.ö. 51-nji ýylda aradan çykdy. Ol Müsüriň täjini we patyşalygyny uly ogly bilen gyzyna, Ptolemeýe we Kleopatra galdyrdy. Onuň wesýetinde olaryň özara nikalaşmalydygy hem-de bilelikde höküm sürmelidigi göz önünde tutulypdy; ýaş bolandyklary sebäpli bolsa olar rimlileriň howandarlygyna tabşyryldy. Rim halky bu jogapkärçiligi kabul etdi we Müsüriň ýaş mirasdüşerlerine howandar hökmünde Pompeýi belledi.

Pompeý bilen Sezaryň arasynda az salymdan soň dawa döräp, şol iki serkerdäniň arasynda meşhur Farsaliýa söweşi boldy. Pompeý ýeňlip, Müsüre gaçdy. Sezar dessine onuň yzyndan ol

ýere gitdi; emma ol ýetmezinden öň, Pompeý özüne howandarlyk etmek tabşyrylan Ptolemeý tarapyndan bihaýalyk bilen öldürildi. Şonuň üçin Sezar Ptolemeý bilen Kleopatranyň howandary hökmünde Pompeýe berlen wezipesi öz üstüne aldy. Ol Müsüri içerki başagaýlyklardan galagopluk içinde tapdy; çünki Ptolemeý bilen Kleopatra biri-birine duşman bolupdylar, hem-de ol hökümetdäki öz paýyndan mahrum edilipdi. Şeýle bolandygyna garamazdan, ol öz az sanly güýji — 800 atly we 3200 pyýada bilen Aleksandriýa düşmekden, dawany derňemekden we ony çözmegi öz üstüne almakdan çekinmedi. Başagaýlyklar günsaýyn güýçlenýärdi, şonuň üçin Sezar öz az sanly güýjüniň öz ýagdaýyny saklamaga ýeterlik dældigini gördi; möwsümdäki demirgazyk şemaly sebäpli Müsürden çykyp bilmänsoň, Aziýa habar iberip, şol töwerekde bar bolan ähli goşunlarynyň mümkin boldugyça tiz onuň kömegine gelmegini buýurdy.

Ol iň tekepbirli ýagdaýda Ptolemeý bilen Kleopatranyň goşunlaryny dargatmalydyklaryny, özara düşünişmezlikleriniň çözülmegi üçin onuň huzuryna gelmelidiklerini hem-de onuň çykarjak kararyna boýun bolmalydyklaryny buýurdy. Müsür garaşsyz patşalyk bolandygy sebäpli, bu tekepbir buýruk onuň şalyk mertebesine edilen kemsitme hasap edildi; munuň netijesinde müsürliler, örän gazaplanyp, ýarag başyna galdylar. Sezar bolsa, olaryň kakasy Auletesiň öz çagalaryny Rim senatynyň we halkynyň howandarlygyna tabşyran erkine görä hereket edendigini, şol häkimiýetiň bolsa indi konsul hökmünde onuň şahsynda jemlenendigini; hem-de howandar hökmünde olaryň arasynda araçylyk etmäge hukugynyň bardygyny aýtdy.

“Netijede iş onuň öňüne getirildi, hem-de degişli taraplaryň işini goramak üçin wekiller belenildi. Beýik rimli basybalyjynyň gowşak tarapyňy bilýän Kleopatra, özüne peýdaly höküm gazanmakda, hakyna tutup biljek islendik wekilden hem, öz huzurynyň gözelliginiň has täsirli boljakdygyna göz ýetirdi. Onuň huzuryna duýdurman ýetmek üçin ol aşakdaky mekir usula ýüz urdy: Özüni egin-eşik dessesine uzynlygyna ýatyrandan soň, onuň sisiliýaly hyzmatkäri Apollodor ony mata dolady, gaýyş bilen daňdy-da, Herkulese mahsus kuwwatly eginlerine göterip, Sezaryň jaýlaryna tarap ugrady. Rim serdaryna sowgat getirenini aýdyp, galanyň derwezesinden geçirildi, Sezaryň huzuryna girdi we göterip gelen yüküni onuň aýagynyň öňünde goýdy. Sezar bu janly dessäni çözende, ine, gözel Kleopatra onuň öňünde durdy. Ol bu mekir usuldan hiç hoşnutsyz bolmady; häsiýeti 2 Petrus 2:14-de beýan edilen adam bolansoň, Rolliniň aýdyşy ýaly, şeýle bir gözel adamy ilkinji gezek görmegi, onuň isleýşi ýaly, onda ähli täsiri döretdi.”

Ahyrsoňy Sezar wesýetiň niýetine laýyklykda dogan bilen uýanyň tagty bilelikde eýelemelidigi barada perman çykardy. Döwlet işleriniň baş weziri Ptofin, Kleopatrany tagtdan kowup çykarmakda baş gatnaşanlardan bolansoň, onuň täzeden dikeldilmeginiň netijesinden howatyr etdi. Şonuň üçin ol halk arasynda Sezaryň ahyrsoňunda ähli häkimiýeti diňe Kleopatra bermek niýetiniň bardygyny ýaýratmak bilen, oňa garşy gabanjaňlygy we duşmançylygy öjükdirip başlady. Tiz wagtdan açyk pitne ýüze çykdy. Ahillas 20,000 adamynyň başynda Sezary Aleksandriýadan kowup çykarmak üçin öňe ilerledi. Sezar şäheriň köçelerinde we dar geçelgelerinde öz az sanly goşunyny ussatlyk bilen ýerleşdirip, hüjümi yzyna serpidirmekde hiç hili kynçylyk görmedi. Müsürliler onuň flotuny ýok etmäge synanyşdylar. Ol hem olaryňkyny ýakmak bilen jogap berdi. Ýanýan gämileriň kábiri kenar ýakasyna

golaýlaşdyrylanda, şäherdäki binalaryň birnäçesi ot aldy we takmynan 400,000 tomndan ybarat bolan meşhur Aleksandriýa kitaphanasy ýok boldy.

“Uruş barha howply häsiýete eýe bolýarka, Sezar kömek sorap ähli goňşy ýurtlara ýüz tutdy. Oňa kömege Kiçi Aziýadan uly bir harby deňiz floty geldi. Mitridat Siriýada we Kilikýada ýygnaýan goşun bilen Müsüre tarap ýola düşdi. Idumeýaly Antipatr hem oňa 3,000 ýewreý bilen goşuldy. Müsüre barýan geçelgeleri öz elinde saklaýan ýewreýler goşunyň hiç bir päsgelçiliksiz geçmegine rugsat berdiler. Olar tarapyndan görkezilen bu hyzmatdaşlyk bolmadyk bolsady, ähli meýilnama hökman puja çykardy. Bu goşunyň gelmegi göreşiň netijesini kesgitledi. Nil derýasynyň golaýynda aýgytly bir söweş bolup, ol Sezaryň doly ýeňşi bilen tamamlandy. Gaçmaga synanyşan Ptolemeý derýada gark boldy. Şondan soň Aleksandriýa we bütün Müsür ýeňijä boýun egdi. Rim indi Aleksandryň asyl patyşalygynyň tutuşlygyna aralaşyp, ony özüne siňdiripdi.

Tekstdäki “dogry adamlar” diýlen bilen, gürrüňsiz, oňa öň ýatlanylýan kömegi beren ýewreýler göz önünde tutulýandyr. Munuň bolmadyk ýagdaýynda, ol hökman şowsuzlyga uçramalydy; emma şol kömek bilen, ol b.e. öň 47-nji ýylda Müsüri bütinleý öz häkimiýetine tabyn etdi.

“‘Aýallaryň gyzy, ony bozup.’ Sezaryň, özünden bir ogly bolan Kleopatra bolan höwesli, taryhçy tarapyndan onuň Müsür urşy ýaly şeýle howply bir ýörişe girişmeginiň ýeke-täk sebäbi hökmünde görkezilýär. Bu ýagdaý ony, işleriniň talap edişinden has uzak wagtlaýan Müsürde saklady; ol bozuk şa aýaly bilen bütin gijeleri meýlislerde we içgili şagalaňlarda geçirýärdi. ‘Emma,’ diýip pygamber aýtdy, ‘ol onuň tarapynda durmaz, ne-de onuň üçin bolar.’ Soňra Kleopatra Awgust Sezaryň duşmany Antoniý bilen birleşdi we bütin güýjüni Rime garşy ulanyp işledi.”

“‘18-nji AÝAT. Mundan soň ol ýüzüni adalara tarap öwrer we köp ýerleri eýelär; emma bir hökümdar öz tarapyndan onuň eden masgarasyny bes etdirer; öz üstüne masgara getirmän, ony onuň öz üstüne gaýtaryp goýar.’”

“Kimmeriýa Bosforunyň patyşasy Farnak bilen bolan uruş ahyrsoňy ony Müsürden sowup aýyrdy. ‘Ol duşmanyň ýanyna gelen badyna,’ diýip Prideaux aýdýar, ‘ne özüne, ne-de olara hiç hili dynç bermezden, dessine hüjüme geçdi-de, olaryň üstünden doly ýeňiş gazandy; munuň habaryny bolsa dostlarynyň birine şu üç söz bilen ýazdy: Veni, vidi, vici; geldim, gördüm, ýeňdim.’ Bu aýatyň soňky bölegi belli bir derejede garaňkylyga bürenendir, we onuň ulanylyşy babatda pikirlere tapawut bar. Käbirleri muny Sezaryň durmuşynyň has irki döwrüne degişli edýärler we onuň amal bolşuny Pompeý bilen bolan dawa-jenjelinde tapýandyklaryny hasap edýärler. Emma pygamberlikde aýk kesgitlenen öňki hem-de soňky wakalar bizi bu öňden aýdylan sözüň şu böleginiň amal bolşuny Farnakdan gazanylan ýeňiş bilen Sezaryň Rimdäki ölümüne arasynda, indiki aýatda görkezilişi ýaly, gözlemäge mejbur edýär. Bu döwrüň has giňişleýin taryhy, bu parçanyň ulanylyşyny kynçylyksyz eder ýaly wakalary ýüze çykaryp biler.”

“‘19-njy aýat. Soňra ol ýüzüni öz ýurdunyň berkitmesine tarap öwürer; emma ol bütinleý ýykylar we tapylmaz.’”

“Bu ýeňişden soň, Sezar Pompeýiň toparynyň galan iň soňky böleklerini — Afrikada Katony we Skipiony, Ispaniýada bolsa Labienusy we Varusy ýeňdi. Rime, ‘öz ýurdunyň galasyna,’ gaýdyp gelenden soň, ol ömürlük diktator edildi; üstesine-de oňa şeýle beýleki ygtyýarlyklar we hormatlar berildi welin, ol hakykatda tutuş imperiýanyň mutlak hökümdaryna öwrüldi. Emma pygamber onuň būdrejekdigini we ýykylyp düşjekdigini aýdypdy. Bu dil onuň agdarylyşynyň duýdansyz we garaşylmadyk boljakdygyny, edil ýöräp barýan adamyň tötänden būdräp ýykylyşy ýaly boljakdygyny aňladýar. Şeýlelikde, baş ýüz söweş alyp baryp olarda ýeňiş gazanan, mün şäheri eýelän we bir million ýüz togsan iki mün adamy öldüren bu adam söweşiň galmagalynda we göreşiň gyzgyn pursatynda däl-de, eýsem öz ýolunyň tekiz hem güller bilen düşelen diýip hasap eden wagtynda, howpuň bolsa örän uzakdadygy çak edilen mahalynda ýykyldy; çünki ol patyşa diýen ady şol mejlisiň elinden kabul etmek üçin altyn tagtynda senat mejlisiniň zalyna geçip oturan pursadynda, hyýanatyň hanjary duýdansyz onuň ýüregine çümdi. Kassiý, Brut we beýleki dildüwşükçiler onuň üstüne topuldylar, we ol ýigrimi üç ýaradan deşilip ýykyldy. Şeýlelikde, ol duýdansyz būdredi we ýykyldy, hem-de tapylmady, b.e. öň 44.” Uriýa Smit, Daniel and the Revelation, 258–264.

Butparaz Riminiň (demirgazygyň patyşasy) tagta çykarylyşynyň taryhy berjaý boluşy, tizden güýje girjek ýekşenbe kanunynda bolup geçýän üç esse birleşikde häzirki Riminiň tagta çykarylyşynyň taryhyny öňünden alamatlandyryan taryhdyr. Bu taryh otuzdan otuz altynjy aýatlara çenli hem nusgalanandyr; şol aýatlar papalygyň ilkinji gezek 538-nji ýylda tagta oturdylan wagtyny kesgitledi. On altynjy aýatdan on dokuzynjy aýata çenli we otuz birinji aýatdan otuz altynjy aýata çenli bolan aýatlar ikisi-de Tiriň zynahor aýalynyň soňky ýokary görerilişini we ýykylyşyny görkezýär. Şol taryh ilkinji demirgazygyň patyşasynyň üç geografik sebiti basyp alandan soň ornaşdyrylan wagty, başinji aýatdan dokuzynjy aýata çenli hem görkezilipdi. Ondan soň ol günortanyň patyşasy bilen äht baglaşygyna girdi, emma şol ähti bozdy, muňa jogap hökmünde bolsa günortanyň patyşasy ölümlü ýara ýetirdi, we demirgazygyň patyşasy Müsüriň ýesirliginde öldi.

Başinji aýatdan dokuzynjy aýata çenli, on altynjy aýatdan on dokuzynjy aýata çenli we otuzynjy aýatdan otuz altynjy aýata çenli bölümler kyrkdan kyrk başinji aýata çenli aýatlarda ýerine ýetýän üç pygamberlik çyzygyny berýär. Uýam Waýt: “bu pygamberlikde ýerine ýeten taryhyň köp bölegi gaýtalanlyr” diýip kesgitleände, bu aslynda tutuş babyň kyrkdan kyrk başinji aýata çenli aýatlary şekillendirýändigini aňladýardy. Ýigriminji aýatdan ýigrimi ikinji aýata çenli aýatlar Mesihniň dogluşyny we ölümni görkezýär, şeýlelikde, Onuň dogluşy arkaly 1798-nji we 1989-njy ýyllarda ahyrzaman wagtyny aňladýar, soňra bolsa Onuň haçdaky ölümü 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryny hem-de ýekşenbe kanunyň aňladýardy.

Ýigrimi üçünji aýat, Makkabeýler gozgalaňynyň taryhynyň dowamynda ýewreýler bilen Rimiň arasyndaky ylalaşygy kesgitleýär. Şol taryhdaky “ylalaşyk” miladydan öňki 161-nji ýyl we miladydan öňki 158-nji ýyl seneleri bilen görkezilýär. Makkabeýler taryhy, başlangyjyny Rim bilen Makkabeý ýewreýleriniň arasynda, ýewreýleriň özleri tarapyndan başlanan bir “ylalaşykdan” alýan we ahyrsoňunda ýewreýleriň özleriniň Sezardan başga patyşasynyň ýokdugyny jar etmegi bilen tamamlanýan içki bir çyzygyny görkezýär. Elbetde, ýigrimi üçünji aýat ýigrimi birinji we ýigrimi ikinji aýatlardan soň gelýär, we ýigrimi birinji aýat Mesihniň dogluşyny kesgitleýär, bu

bolsa ahyrzaman üçin pygamberlik wagtydyr; ýigrimi ikinji aýat bolsa haçy kesgitleýär, ol hem Ýekşenbe kanunyňy aňladýar.

Haçyň başynda ýehudylar Sezary (Rimi) özleriniň şasy diýip ykrar etdiler, we ýigrimi üçünji aýatdaky “şertnama” ýehudylaryň Rime hyzmat etmegi saýlamagynyň başlangyjyna işaret edýär; hut ýehudylaryň Rime wepadarlygyny ygylan etmeginiň tamamlanýan nokadynda. Haçyň başynda şekillendirilişi ýaly, ýehudylaryň soňy olaryň Rim bilen birleşiginiň başlangyjy bilen dowam edýär.

Ýigrimi dördünji aýatdan otuzyňjy aýada çenli aýatlar b.e. öňki 31-nji ýylda bolan Aktium söweşinden başlap, 330-njy ýylda paýtagtyň Rimden Konstantinopola geçirilmegine çenli butparaz Rimiň in ýokary hökümranyk süren üç ýüz altmyş ýylyny suratlandyrýar. Üç ýüz altmyş ýyllyk döwür papalyk Rimiň in ýokary hökümranyk süren bir mün iki ýüz altmyş ýylynyň nusgasy bolup durýar, we olar bilelikde kyrk birinji aýatdan başlap, ýakyn wagtda çykjak ýekşenbe kanunynda ýüze çykýan üç taraplaýyn birleşigi hem-de synag möhletiniň tamamlanmagyna çenli bolan döwri aňladýar.

On birinji bapdaky taryhyň ähli pygamberlik ugurlary Daniel 11-in soňky alty aýaty bilen gabat gelýär, emma “Danyýeliň pygamberliginiň ahyrky günlere degişli şol bölegi” diýilýäni, kyrkynjy aýatda görkezilen 1989-njy ýyldaky ahyrzaman wagtyndan başlap, kyrk birinji aýatda görkezilen ýekşenbe kanunyňa çenli bolan pygamberlik taryhydyr. Kyrkynjy aýatda boş galdyrylan taryh bolsa, synag möhleti ýapylmazdan öň, wagt ýakyn bolanda möhri açylýan Isa Mesihniň Ylhamydyr.

Biz bu öwrenişi indiki makalada dowam etdireris.

“Bizde Hudaýyň tabşyryklary we Isa Mesihniň şaýatlygy bar; bu pygamberlik ruhudyr. Hudaýyň Sözünde bahasyna ýetip bolmajak gymmatly dürler tapylýar. Bu Sözi derňeýänler aňyny aýdyň saklamalydyrlar. Olar iýip-ichmekde hiç haçan bozuldyrylan höweslerine ýol bermeli dälirler.”

«Eger olar muny etseler, akyl bulaşar; olar bu ýeriň taryhynyň jemleýji sahnalaryna degişli zatlaryň manysyny anyklamak üçin çuňňur gazmak zerurlygynyň agramyny çekip bilmezler.

Daniel we Ylham kitaplaryna has gowy düşünilende, imanlylar bütinleý başgaça bir ruhy tejribe başdan geçirerler. Olara asmanyň aýyk derwezelerinden şeýle bir görnüşler görkeziler welin, ýürek hem-de akyl, ýüregi päk bolanlaryň sylagy boljak bagtyýarlygy gazanmak üçin hemmeleriniň ösdürmeli häsiýeti bilen täsirlenendiriler.

Rebbiň Kitabynda aýan edilen zatlara düşünmek üçin pesgöwünli we mähirli ýürek bilen gözlejekleriň hemmesini Reb blessedir. Bu kitapda ölmez-ýitmezlik bilen çuň manyly we şöhratdan doly şeýle köp zat bar welin, ony okap, yhlas bilen derňeýänleriň hemmesi «bu pygamberligiň sözlerini eşidip, onda ýazylan zatlary berjaý edýänlere» degişli bolan berekedi alýarlar.

Ylham kitaby öwrenilende bir hakykata gürrüňsiz düşüniler — Hudaý bilen Öz halkynyň arasyndaky baglanyşyk ýakyn we aýgtydyr.

“Gökleriň älemi bilen bu dünýäniň arasynda ajaýyp bir baglanyşyk görüňär. Danyýele aýan edilen zatlar soňra Patmos adasynda Ýuhanna berlen aýanlyk bilen dolduryldy. Bu iki kitap ünsli öwrenilmelidir. Danyýel iki gezek şeýle sorady: Ahyrzamana çenli näçe wagt bolar?”

“Men eşitdim, emma düşünmedim; soňra men: «Eý, Rebbim, bu zatlaryň soňy näme bolar?» diýdim. Ol hem aýtdy: «Öz ýoluň bilen git, eý Daniel; çünki bu sözler ahyrzamanyň wagtyna çenli ýapykdyr we möhürlenendir. Köpler tämizlener, agardarlar we synalyp görler; emma erbetler erbetlik ederler; we erbetleriň hiç biri düşünmez; emma paýhaslylar düşünerler. Her günki gurbanlygyň aýryljak wagtyndan we weýrançylyk getirýän ýigrenji zadyň dikeldiljek wagtyndan başlap, bir mün iki ýüz togsan gün bolar. Bir mün üç ýüz otuz baş güne çenli garaşýan we şol güne ýetýän adam bagtlydyr. Emma sen ahyra çenli öz ýoluň bilen git; çünki sen dynç alarsyň we günleriň ahyrynda öz bije paýyňda durarsyň.”

“Kitabyň möhürlerini açan hem-de şu soňky günlerde nämeleriň bolmalydygy baradaky ylhamy Ýahýa beren, Ýahuda taýpasynyň Arslanydy.

«Daniýel öz bijesiniň arasynda durup, ahyrzamana çenli möhürli bolan şaýatlygyny göterdi; şol wagtda birinji perişdäniň habary biziň dünýämize yglan edilmelidi. Bu meseleler şu soňky günlerde çäksiz ähmiýete eýedir; emma “köpler päklener, ak ediler we synagdan geçiriler,” “erbetler bolsa erbetlik ederler; erbetleriň hiç biri hem düşünmez.” Bu nähili-de hakykatdyr! Günä Hudaýyň kanunynyň bozulmagydyr; Hudaýyň kanuny baradaky ýagtylygy kabul etmejekler bolsa, birinji, ikinji we üçünji perişdeleriň habarlarynyň yglan edilmegine düşünmezler. Daniýeliň kitaby Ýuhanna berlen Ylhamda açylýar we bizi bu ýeriň taryhynyň iň soňky sahnalaryna alyp barýar.»

“Dogandarymyzyň şu hakykaty ýatdan çykarmasyny isleýärin: biz soňky günleriň howplarynyň arasynda ýaşaýarys. Daniel bilen baglanyşyklylykda Ylham kitabyňy okaň. Bu zatlary öwrediň.” Testimonies to Ministers, 114, 115.